



Godtgørelse efter  
arbejdstidsdirektivgennemførel-  
sesloven,  
Højesterets dom af 14/11 2017  
(299/2016)

## Om loven



- Direktivbaseret (dir. 2003/88) lovgivning. Delvist implementeret gennem kollektive overenskomster.
- Arbejdsmiljømæssige hensyn ligger bag, arbejdstagers sikkerhed og sundhed.
- Maksimal arbejdstid i gennemsnit på 48 timer pr. uge over en referenceperiode på 4 måneder.
- Ved overtrædelse er lønmodtageren berettiget til en godtgørelse.

## HIDTIDIG RETSPRAKSIS



### Hidtidig godtgørelsesniveau

Lovens forarbejder og ordlyd.

Godtgørelse svarende til 1 til 4 mdr. løn. 12.500 til 182.000 kr. i retspraksis.

### Udmålingsprincipper

Loven forarbejder og ordlyd.

Eget ønske, omfang og fuld løn – betydning for godtgørelsens størrelse?

Månedsløn eller ej – 37 timer eller inkl. betalte arbejde udover 37 timer?

## Problemstillinger i denne type sager



### Bevisproblemer

- Antallet af erlagte arbejdstimer.  
Lønmodtagers bevisbyrde.
- Efter pålæg eller eget ønske?  
Arbejdsgivers bevisbyrde.

### Juridiske problemstillinger – indtil Højesterets dom

- Uafklaret retspraksis.

## Fakta i sagen



- 4 års ansættelse, maskinstation
- Arbejdstid i gennemsnit på årsbasis 50,91 – 53,40 timer pr. uge.
- Maks. arbejdstid pr. 4 mdr. periode pr. ansættelsesår 57,99 – 65,48 timer pr. uge i gennemsnit.
- 32 referenceperioder 48 timer i gennemsnit pr. uge.
- Arbejde udover 48 timer efter eget ønske.
- Provokation ift. arbejdstid i nuværende stilling.



## Formildende omstændighed, eget ønske

Maskinstation: Analogi til princippet i Opt.Out. Undtagelsen – kunne princippet anvendes uanset den ikke var vedtaget i dansk ret?

3F: C-243/09, Fuss, præmis 38 og 52-53, Eget ønske ikke relevant ved overtrædelse af direktiv, ej heller ved sanktion.

Objektiv ordlyd, pønalt og afskrækkende element i godtgørelsen.

## Formildende omstændighed, fuld løn



Fuld løn for erlagte timer formildende omstændighed?

Arbejdsgiver hovedydelse er lønudbetaling. Skal opfyldelse af kontraktretlig forpligtelse virke formidlende ift. sanktionering af lovhjemlet overtrædelse?

- Karakteren af arbejdet? (procedurebemærkning)

### Skærpende omstændigheder

Omfang – antallet af timer og antallet af perioder.

## Højesterets dom - præmisser

”Højesteret finder, at godtgørelse i medfør af lovens § 8, stk. 1, ved overtrædelse af lovens § 4 som udgangspunkt bør udmåles til 25.000 kr., medmindre der er særlige holdepunkter for at gå op eller ned.”

Godtgørelse svarende til månedsløn?





## Formildende omstændighed, fuld løn



Fuld løn for erlagte timer formildende omstændighed?

Arbejdsgiver hovedydelse er lønudbetaling. Skal opfyldelse af kontraktretlig forpligtelse virke formidlende ift. sanktionering af lovhjemlet overtrædelse?

- Karakteren af arbejdet? (procedurebemærkning)

### Skærpende omstændigheder

Omfang – antallet af timer og antallet af perioder.

## Højesterets dom - præmisser



”Skærpende omstændigheder, der taler for at udmåle en godtgørelse på over 25.000 kr. og op til 50.000 kr., kan **f.eks.** være, at overskridelsen af 48-timers grænsen har et meget betydeligt omfang [1a] eller i øvrigt er foregået i flere [1b] eller længere [1c] perioder. Det kan også tale for at udmåle en godtgørelse på over 25.000 kr., hvis lønmodtageren har fået pålæg [2a] om at arbejde ud over 48-timers grænsen, eller arbejdsgiveren har truet med afskedigelse [2b], hvis lønmodtageren ikke ville udføre sådant arbejde. Det samme gælder, hvis lønmodtageren ikke har fået betaling for overarbejdet [3]. I ganske særlige tilfælde, f.eks. hvis der foreligger flere forskellige skærpende omstændigheder, kan der udmåles en godtgørelse på over 50.000 kr.”



## Skærpende omstændigheder

- 1) Første sætning om skærpende omstændigheder:
  - a) Betydeligt omfang (timeantalsmæssigt)
  - b) Flere (reference)perioder eller
  - c) Længere perioder (end 4 måneder)
  
- 2) Anden sætning om skærpende omstændigheder:
  - a) Pålæg om arbejde udover 48 timer eller
  - b) Trussel om afskedigelse hvis ikke arbejde udover 48 timer påtages
  
- 3) Tredje sætning om skærpende omstændigheder: Manglende betaling af fuld løn for timer udover 48.

## Højesterets dom - præmisser



”Som ovenfor anført arbejdede A gentagne gange [1a/1b] inden for en flerårig periode [1c] ud over lovens 48-timers grænse, og i flere referenceperioder [1b] arbejdede han betydeligt ud over grænsen [1a]. Han udførte dette overarbejde efter eget ønske [2a] og har modtaget fuld betaling herfor [3].

Under hensyn til de omfattende [1a/1b/1c] og gentagne [1a/1b/1c] overskridelser af 48-timers grænsen tiltræder Højesteret, at godtgørelsen til A er fastsat til 50.000 kr.”

## Skærpende omstændigheder og ganske særlige tilfælde



Skærpende omstændigheder mulighed for godtgørelse på 50.000 kr.; 1a, 1b, 1c, 2a, 2b eller 3a.

Fortolkning af ordlyden "flere forskellige"; der skal være 2 momenter fra hver "kategori" af skærpende omstændigheder til stede før mulighed for, at godtgørelsen kan stige til mere end 50.000 kr.

Formelen ser således ud: (1a+2a, 1a+2b, 1a+3, 1b+2a, 1b+2b, 1b+3, 2a+3, 2b+3) = Ganske særlige tilfælde.

## Højesterets dom - præmisser



”Formildende omstændigheder, der taler for at udmåle en godtgørelse under 25.000 kr. eller i særlige tilfælde ingen godtgørelse, kan **f.eks.** være, at overskridelsen af 48-timers grænsen er bagatelagtig [1a], eller at der i øvrigt er tale om en enkeltstående [1b], tilfældig [1c] eller undskyldelig [1d] overskridelse, og arbejdsgiveren straks har taget skridt til [2] at undgå gentagelser.”

Formildende omstændigheder: 1a+2, 1b+2, 1c+2 og 1d+2 = mulighed for godtgørelse under 25.000 kr.